

Kraków, dnia 17 maja 2019 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie
Wydział I Cywilny
Al. Solidarności 127 00-898 Warszawa

1. Powodowie: Filomena Leszczyńska

2. Pozwani:

1. Barbara Engelking, ul. Nowy Świat 72, 00-330 Warszawa
2. Jan Grabowski, ul. Nowy Świat 72, 00-330 Warszawa

Opłata od pozwu: Powódka zwolniona od opłaty sądowej z uwagi na regulacje art. 95 b ustawy o kosztach sądowych

WPS: 100.000 zł

POZEW

o ochronę dóbr osobistych oraz o zadośćuczynienie

Działając w imieniu powódki F. Leszczyńskiej (zwanej dalej: „**Powódką**”), na podstawie stosownych pełnomocnictw które przedstawiam w załączeniu, na podstawie art. 23 i 24 w zw. z art. 448 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks Cywilny (Dz. U. 1964 nr 16 poz. 93 z późn. zm.), wnoszę o:

- I. zobowiązanie pozwanych: Barbarę Engelking (zwanej dalej: „**Pozwaną**”) oraz pozwanego Jana Grabowskiego (zwanego dalej: „**Pozwanym**”) – zwanych dalej łącznie: „**Pozwanymi**” do usunięcia skutków naruszenia dobra osobistego Powodów poprzez publiczne złożenie oświadczeń o następującej treści:

*„Oświadczenie Barbary Engelking oraz Jana Grabowskiego - PRZEPROSZENIE FILOMENY LESZCZYŃSKIEJ
Autorka Barbara Engelking (współautorka książki „Dalej jest noc”) oraz redaktor naukowy Jan Grabowski przepraszają Filomenę Leszczyńską za rozpowszechnianie nieprawdziwych, zmyślonych informacji o Edwardzie Malinowskim – stryju Filomeny Leszczyńskiej.*

Ja, Barbara Engelking, oświadczam, że w książce „Dalej jest noc”, napisałam, że Edward Malinowski był współwinny śmierci 18 Żydów (wydał ich Niemcom), najpierw ograbił Żydówkę Esterę Drogicką, a później z nią handlował (przysyłała mu bowiem rzeczy na sprzedaż) oraz że Estera Drogicka, po wojnie, złożyła fałszywe zeznania wiedząc, że Edward Malinowski jest współwinny śmierci 18 Żydów.

Wszystkie powyższe informacje sama wymyśliłam, nie znajdują się one w żadnych aktach, zeznaniach świadków ani jakichkolwiek dokumentach.

W rzeczywistości

1. Edward Malinowski ukrywał Żydów w swojej stodole, o czym zaświadczyło wielu świadków, w tym 3 świadków żydowskich, którzy bezpośrednio ukrywali się u Edwarda Malinowskiego.
2. Edward Malinowski nie ograbił Estery Drogickiej, a ukrywał ją nie pobierając za to żadnych pieniędzy, co potwierdziła sama Estera Drogicka podczas zeznań składanych przed sądem, w procesie Edwarda Malinowskiego.

3. *Nie tylko Estera Drogicka złożyła zeznania, że Edward Malinowski ukrywał Żydów, ale zeznania takie złożyło 3 Żydów i wielu mieszkańców wsi, gdzie Edward Malinowski był sołtysem.*
4. *Edward Malinowski nigdy nie handlował z Esterą Drogicką.*

Jednocześnie ja, Barbara Engelking informuję, że znane mi były akta IPN, opisujące sprawę sądową Edwarda Malinowskiego, ale nie poinformowałam czytelników, że:

1. *Edward Malinowski został oskarżony przez 3 osoby, z którymi miał konflikt..*
2. *Wiele osób (w tym 3 Żydów, których ukrywał Edward Malinowski) zaświadczało zarówno o jego niewinności, jak i o tym, że ukrywał wielu Żydów podczas II wojny światowej.*
3. *Edward Malinowski nie pobierał żadnych pieniędzy za ukrywanie Estery Drogickiej, o czym zaświadczyła przed sądem sama Estera Drogicka.*
4. *W książce „Dalej jest noc” usunęłam z wyjaśnień Estery Drogickiej jedynie informację, że Edward Malinowski pomagał jej bezinteresownie, pozostawiłam zaś całą resztę zeznań Estery Drogickiej.*
5. *Z zeznań świadków, co potwierdził również wyrok uniewinniający Edwarda Malinowskiego, wynika jednoznacznie, że to nie Edward Malinowski zadenuncjował Żydów.*
6. *Zdaniem wielu świadków Edward Malinowski był doskonałym sołtysem, chronił ludność przed represjami Niemców.*
7. *Edward Malinowski ukrywał nie tylko Żydów, ale również rosyjskiego żołnierza, który zbiegł z jednego z transportów.*

Ja Barbara Engelking – profesor socjologii oraz współautorka książki „Dalej jest noc” przepraszam Filomenę Leszczyńską za wymyślanie i rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji o jej stryjkę. Przyznaję jednocześnie, że wymyślone i rozpowszechnione przeze mnie informacje, które nie mają pokrycia w badaniach naukowych ani jakichkolwiek dokumentach, pasowały do tezy, że Polacy mordowali Żydów. Przepraszam również za pominięcie niewygodnych dla mojej tezy faktów, które – gdyby zostały przedstawione – w zupełnie innym świetle stawiałyby Edwarda Malinowskiego tj. przedstawiały go jako bohatera ratującego Żydów.

Ja, Jan Grabowski przepraszam Filomenę Leszczyńską za to, że będąc redaktorem książki „Dalej jest noc”, dopuściłem do rozpowszechniania nieprawdziwych i wymyślonych przez Barbarę Engelking informacji o Edwardzie Malinowskim.

Barbara Engelking – autorka i redaktor książki „Dalej jest noc”, Jan Grabowski – redaktor książki „Dalej jest noc”.

II. Zasądzenie solidarnie od Pozwanych na rzecz Powódki F. Leszczyńskiej kwoty 100.000 zł

III. Dopuszczenie dowodów z dokumentów wskazanych w treści pozwu, tj.:

1. fragmentu książki pt. „Dalej jest noc”, pod redakcją Barbary Engelking i Jana Grabowskiego, wydanego przez Centrum Badań nad Zagładą Żydów, s. 149-150 – *na okoliczność treści nieprawdziwych informacji o Edwardzie Malinowskim przekazywanych i rozpowszechnianych przez autorkę Barbarę Engelking oraz redaktora i wydawcę*
2. zeznania Marii Wiśniewskiej z akt sprawy karnej Edwarda Malinowskiego o sygn. 403/18/1 – *na okoliczność ich treści., na okoliczność wykazania zarówno wymyślenia przez autorkę B. Engelking treści, które nie znajdują się w aktach oraz zawinionego działania B. Engelking, która mając dostęp do autentycznych dokumentów pominęła część z informacji w nich zawartych i dodatkowo wymyśliła i rozpowszechniła nieprawdziwe informacje*
3. zeznania świadków z akt sprawy karnej Edwarda Malinowskiego oraz wyjaśnienia oskarżonego Edwarda Malinowskiego – *na okoliczność zachowania Edwarda Malinowskiego*

podczas II wojny światowej, wiedzy Pozwanej B. Engelking o tych działaniach i świadomego wprowadzania opinii publicznej w błąd

4. Dokumentu potwierdzające pokrewieństwo Filomeny Leszczyńskiej oraz Edwarda Malinowskiego – *na okoliczność legitymacji czynnej F. Leszczyńskiej*
5. Strony tytułowej książki – *na okoliczność jej treści, legitymacji biernej oraz prezentowania książki jako rzetelnego naukowego opracowania*
6. Informacji o projekcie badawczym dostępnych na stronie <http://www.holocaustresearch.pl/index.php?show=6&strona=542>
7. Krytyki naukowej dr hab. Piotra Gontarczyka oraz dr Tomasz Domańskiego pracy „Dalej jest noc” dostępne na stronach <http://www.holocaustresearch.pl/index.php?show=555&strona=556> oraz <http://www.holocaustresearch.pl/index.php?show=555&strona=563> – *na okoliczność ich treści oraz wykazania licznych błędów, nieścisłości, braków warsztatowych Pozwanych*
8. Odpowiedzi B. Engelking oraz J. Grabowskiego na krytykę naukową pracy „Dalej jest noc” – *na okoliczność ich treści, formuły odpowiedzi krytykom, dezawuowaniu osób z tytułami naukowymi, którzy dokonują krytyki naukowej*

Uzasadnienie

I. Stan faktyczny

W kwietniu 2018 roku, nakładem Centrum Badań nad Zagładą Żydów IfiS PAN została wydana publikacja pt. „Dalej jest noc” pod redakcją Barbary Engelking i Jana Grabowskiego. Książka ta miała stanowić podsumowanie projektu badawczego realizowanego przez Centrum Badań nad Zagładą Żydów pt. „Strategie przetrwania Żydów podczas okupacji w Generalnym Gubernatorstwie, 1942-1945. Studium wybranych powiatów”. Książka przedstawiana jest jako efekt pracy naukowej (rzetelna praca naukowo – badawcza, na którą przeznaczony był grant naukowy).

W rozdziale pt. „Strategie przetrwania”, na stronach od 149-150 została opisana historia Edwarda Malinowskiego, sołtysa Malinowa, którego bratanicą jest Powódka. Przedmiotowy fragment ma następującą treść (pisownia oryginalna):

*„Natomiast Estera Drogicka (z domu Siemiatycka) po stracie rodziny, zaopatrzona w dokumenty kupione od Białorusinki, postanowiła wyjechać do Prus na roboty, w czym pomógł jej sołtys Malinowa Edward Malinowski (przy okazji ją ograbił) – i w grudniu 1942 r. trafiła do Rastenburga (Kętrzyna) jako pomoc domowa w niemieckiej rodzinie Fittkau. Nie tylko poznała tam swojego drugiego męża (Polaka, który także był na robotach), lecz rozwinęła działalność handlową, przesyłając Malinowskiemu paczki z rzeczami na sprzedaż. Odwiedziła go, gdy jechała na urlop „do domu”. **Zdawała sobie sprawę, że jest on współwinny śmierci kilkudziesięciu Żydów, którzy ukrywali się w lesie i zostali wydani Niemcom, mimo to na jego procesie po wojnie złożyła fałszywe zeznania w jego obronie”;***

Do ww. treści przypisany był przypis o nr 397 (pisownia oryginalna): „AIPN Bi, 403/18, Akta sprawy karnej Edwarda Malinowskiego, Zeznanie Marii Wiśniewskiej, k. 43: „W czasie okupacji niemieckiej ukrywałam się jako żydówka w lesie koło Malinowa. Nikt mnie nie chciał przyjąć do domu. Weszłam więc do sołtysa Malinowskiego i ten mnie przyjął. Parę dobrych tygodni ukrywałam się w stodole Malinowskiego i on mnie karmił [...]. W nocy w jego stodole było pełno żydów, Malinowski dawał im jeść. Ja zawdzięczam Malinowskiemu życie, gdyż wyrobił mi aryjskie papiery, a potem umówiwszy się ze mną zameldował, że uchylam się od robót przymusowych. Zostałam wówczas aresztowana i odesłana do Niemiec. Na urlop

przyjechałam do Malinowa. W czasie mordy Żydów byłam w Niemczech. Otrzymałam tylko list od Edwarda Malinowskiego, w którym pisał mi on, że Żydów wydał w ręce niemieckie leśniczy i że go za to partyzantka żydowska zabiła". Malinowski został uniewinniony. {pisownia oryginalna}

Dowód:

1. fragment książki pt. „Dalej jest noc” autorstwa Pozwanych, s. 149-150

W podanym wyżej fragmencie książki znajdują się fałszywe informacje dotyczące Edwarda Malinowskiego, sołtysa Malinowa, które są sprzeczne z rzeczywistością, ustaloną i potwierdzoną w kluczowych źródłach.

Podczas II wojny światowej opisywany w publikacji Pozwanych Edward Malinowski ukrywał Żydów oraz nieznanego, rosyjskiego żołnierza, który razem z rodziną uciekł z transportu. W okolicach 1940 roku Edward Malinowski, mimo niechęci spowodowanej koniecznością przymusowej, częściowej współpracy z okupantem został sołtysiem Malinowa. Okres okupacji był bogaty w wydarzenia dotyczące prześladowania określonych grup społecznych, w tym osób narodowości żydowskiej. Pewnego dnia do wsi, w której sołtysiem był Edward Malinowski przyszli Niemcy w celu poszukiwania Żydów w schronach w pobliskim lesie. Kazali oni przyprowadzić gajowego z Czernej (miejscowości obok), zaś po jego przybyciu poszli z sołtysiem Malinowskim oraz paroma innymi ludźmi ze wsi do lasu, a towarzyszącym im chłopom kazali wziąć łopaty. W lesie Niemcy, za pomocą informacji uzyskanych od gajowego, odnaleźli schron i pozabijali ukrywających się w nim Żydów. Po powrocie do domu, Edward Malinowski spotkał jednego z Żydów, który przyszedł do niego i poprosił go, by ten zdjął z ciała jednej z Żydówek kolczyki i przyniósł mu, gdyż ofiara była narzeczoną tego Żyda, co Edward Malinowski zrobił..

Według powszechnej opinii społecznej, w czasie wojny Edward Malinowski bardzo dobrze sprawował stanowisko sołtysa, jak również uwydatniał swoje szlachetne cechy charakteru. Prowadził kontakty z okupantem niemieckim w ten sposób, że , zmiękczał stanowisko Niemców co do lokalnej ludności i hamując ich władcze zapędy. W efekcie, z zarządzanej przez Malinowskiego wsi nikt pod przymusem nie pojechał do Niemiec na roboty. Po wojnie, kilka osób, z którymi Edward Malinowski miał zatarg napisało na sołtysa „donos” do oddziału terenowego ówczesnego Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego - Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego. UB aresztowało wówczas Edwarda Malinowskiego – stryja Powódki. Przez okres jego przebywania w areszcie, mieszkańcy zarządzanej podczas wojny przez niego wsi pisali listy do Urzędu, świadczące o jego niewinności oraz jego pomocy wszystkim mieszkańcom w czasie wojny i po jej zakończeniu. Z listów wynikało, że był on wspaniałym człowiekiem, który również pomagał Żydom podczas okupacji. Dodatkowo, w wyniku działań osób zainteresowanych odnaleziono uratowaną przez niego Żydówkę – Wiśniewską (przed wojną Esterę Drogicką) oraz 2 innych Żydów, którzy zaświadczyli, że Edward Malinowski ukrywał ich podczas wojny. Efektem zeznań mieszkańców wsi oraz ocalałych Żydów oraz konfrontacji kluczowych świadków w sprawie było uniewinnienie Edwarda Malinowskiego.

Potwierdzony dokumentami oraz zeznaniami innych osób stan faktyczny burzy obraz Edwarda Malinowskiego jako złodzieja i donosiela, który jednoznacznie wynika z przekazu budowanego przez Pozwanych w ich publikacji pt. „Dalej jest noc”.

Należy wskazać, że publiczne i państwowe materiały, wskazywane przez Pozwanych jako źródło informacji, są przez autorów cytowane wybiórczo. Resztę zaś relacji dotyczącej Edwarda Malinowskiego zbudowano za pomocą fałszywych i niemających miejsca w rzeczywistości wydarzeń. W szczególności, Pozwana napisała nieprawdę, że Żydówka Maria Wiśniewska (wówczas Estera Drogicka) została

ograbiona przez Edwarda Malinowskiego, że z nim po wojnie handlowała, że wiedziała iż zabił 18 Żydów, a podczas procesu podała fałszywe zeznania, by doprowadziło to do uniewinnienia Malinowskiego.

Z samych zeznań, zawartych w przypisie nr 397 w książce *Pozwanych - co ciekawe - usunięto jedynie fragment, że Edward Malinowski utrzymywał Marię Wiśniewską nieodpłatnie.* Przytoczenie pełnego tekstu źródła kłóciłoby się – w sposób oczywisty – z tezą, że Edward Malinowski ograbił Esterę Drogicką (vel Marię Wiśniewską) oraz burzyłoby budowanie obrazu Malinowskiego jako złodzieja. W rzeczywistości, podczas wojny do stryja Powódki przyszła młoda Żydówka – wówczas nazywająca się Estera Drogicka i poprosiła go o pomoc. Z racji swojego podobieństwa do zmarłej dziewczyny, chciała ona wykorzystać dokumenty zmarłej i za pomocą przedmiotowych dokumentów – oficjalnie jako Polka – pojechać na roboty w głąb III Rzeszy.

Edward Malinowski zgodził się zaoferować pomoc, z zastrzeżeniem, że Wiśniewska (Drogicka) ma już dalej nie poruszać się sama, lecz jedynie w jego obecności. Malinowski zaprowadził ją na posterunek, gdzie powiedział przedstawicielom władz okupacyjnych, że dziewczyna ta pała u niego krowy i chciałaby pojechać do Niemiec na roboty. Całe przedsięwzięcie udało się: Wiśniewską (Drogicką) zapisano na podstawie dokumentów zmarłej polskiej dziewczyny, zaś później – jako Polka – wyjechała ona w głąb Niemiec do pracy przymusowej – co w konsekwencji uratowało jej życie.

Podczas zeznań w sądzie Maria Wiśniewska (Estera Drogicka) powiedziała wprost „*Parę dobrych tygodni ukrywałam się w stodole u Malinowskiego i on mnie karmił, mimo, że byłam bez grosza*”. Z tej wypowiedzi Barbara Engelking **usunęła treść „mimo, że byłam bez grosza”**. Przyczyny, dla których usunięto z całego zeznania Marii Wiśniewskiej tylko tych 5 słów pozostają dla Powódki nieznane. Słowa te stoją w sprzeczności z informacją, że E. Malinowski ograbił Żydówkę oraz stawiają E. Malinowskiego w świetle niezwykle pozytywnym. Nie dość bowiem, że nie bał się ukrywać Żydówki (za co groziła jemu, jego rodzinie i całej wsi kara śmierci), to jeszcze robił to bezinteresownie.

II. Zasadność powództwa – stan prawny

A. Legitymacja czynna Powódki Filomeny Leszczyńskiej

Powódka jest bratanicą Edwarda Malinowskiego. Od czasów wojny wie, że jej stryj ukrywał Żydów i czynił to absolutnie bezinteresownie. Powódka zresztą również w swojej rodzinie dbała o kult pamięci o swoim bohaterskim stryju. Jednocześnie jako osoba skromna nie wносиła o żadne korzyści z tego tytułu dla siebie lub dla rodziny, uważając, że pomoc bliźniemu w czasie II wojny światowej była czymś absolutnie naturalnym. Dlatego też niezwykle dotkliwie odczuła informację, że Edward Malinowski jest przedstawiany jako morderca (współwinny śmierci Żydów) i złodziej.